

22237 - SALİH AMELİN ŞARTLARI

Soru

Amelin salih olabilmesi için gereken şartlar nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Değerli âlim eş-Şenkîî şöyle demiştir:

Allah Teâlâ'nın şu âyet-i kerimedeki sözüne:

الذين يعملون الصالحات سورة الكهف من الآية: ٢

"Ve iyi davranışlarda bulunan mü'minlere, onlar için, güzel bir sevap (cennet) olduğunu müjdelemek için..."[1]

Amelden kastın ne olduğunu başka âyetler açıklamış ve üç şey olmadan amelin salih olamayacağına delâlet etmiştir:

Birincisi: Amelin, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği dîne (yani onun sünnetine) uygun olmasıdır. Bu sebeple Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine aykırı olan hiçbir amel, salih değildir. Aksine yapılan amel bâtıldır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وما آتاكم الرسول فخذوه ... سورة الحشر من الآية: ٧

"Rasûl size neyi verdiyse (hüküm olarak neyi meşrû kıldıysa) onu hemen alın. Neyi de (almaktan veya yapmaktan) yasakladıysa ondan hemen vazgeçin."[2]

Başka bir âyet-i kerimede şöyle buyurmuştur:

من يطع الرسول فقد أطاع الله سورة النساء الآية: ٨٠

"Kim, Rasûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim de (Allah'a ve Rasûlüne itaat etmekten) yüz çevirirse, (bil ki ey Muhammed!) Biz, seni onların üzerine bir gözetleyici olarak göndermedik." [3]

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ سورة الشورى الآية: ٢١

"Yoksa onların (müşriklerin) Allah'ın izin vermediği bir dîni meşrû kılan ortakları mı var? Eğer Allah'ın süre tanıyarak onlara dünyada azap etmeyeceğine dâir kazâ ve kaderi olmasaydı, derhal onların aralarında azap etmek sûretiyle hüküm verilirdi. Şüphesiz ki zâlim (kâfir)ler için (kıyâmette) acıklı bir azap vardır." [4]

Bu konuda daha birçok âyet vardır.

İkincisi: Ameli yapanın, kendisi ile Allah arasındaki amelini, O'nun rızâsı için yapması gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ سورة البينة الآية: ٥

"Halbuki onlara ancak, dini yalnızca O'na has kılıp hanifler olarak Allah'a ibâdet etmeleri, namazı (dosdoğru) kılmaları zekâtı vermeleri emrolunmuştu. İşte dosdoğru dîn, budur." [5]

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصاً لَهُ الدِّينَ . وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ . قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ . قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصاً لَهُ دِينِي . فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ سورة الزمر: ١١ – ١٥

"(Ey Peygamber! İnsanlara) De ki: Bana, dîni Allah'a hâlis kılarak yalnızca O'na ibâdet etmem emrolundu. Bana, müslümanların ilki (ümmetimden İslâm'a giren ilk kimse) olmam emrolundu. (Ey Peygamber!) De ki: (Yalnızca kendisine ibâdet etmem hususunda) Rabbime karşı gelirim, doğrusu büyük günün (kıyâmet gününün) azabından korkarım. (Ey Peygamber!) De ki: Ben, dînimde ihlasla ancak Allah'a ibâdet ederim. (Ey müşrikler!) O halde siz de O'ndan başka

dilediðinize ibâdet edin! (Ey Peygamber!) De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar, (dünyada onları azgınlığa sevkettikleri ve îmândan saptırdıkları için) kıyâmet günü hem kendileri, hem de âilelerini hüsrana uğratanlardır. Bilesiniz ki, bu (müşriklerin hem kendilerinin, hem de âilelerinin hüsrânı) apaçık hüsrandır." [6]

Bunun gibi daha birçok âyet vardır.

Üçüncüsü: Amelin, îmân ve gerçek inanç esası üzerine kurulu olması gerekir. Çünkü amel, bir yapının tavanı, inanç ise onun temeli gibidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

من عمل صالحاً من ذكرٍ أو أنثى وهو مؤمنٌ سورة النحل الآية: ٩٧

" Her kim, erkek olsun, kadın olsun, mü'min olarak salih amel işlerse, ona (dünyada malı az da olsa) mutlaka güzel bir hayat yaşatırız ve (âhirette de) onlara mükafatlarını, elbette (dünyada) yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz." [7]

Bu sebeple Allah Teâlâ salih amel konusunda îmânı şart kılmıştır.

Bu şartın mefhumunu birçok âyet açıklamaktadır.

Nitekim Allah Teâlâ mü'min olmayanların salih amelleri konusunda aşağıdaki âyet-i kerimelerde şöyle buyurmuştur:

وقدمنا إلى ما عملوا من عملٍ فجعلناه هباءً منثوراً سورة الفرقان الآية: 23

"Onların (îmân etmeyenlerin) yapmış oldukları her salih ameli, ele alınız, onu saçılmış zerreler haline getiririz (geçersiz kılarız)." [8]

أعمالهم كسرابٍ سورة النور الآية: 39

"İnkâr edenlere gelince, onların amelleri, düz arazideki serap gibidir ki susayan kimse onu su zanneder, nihayet ona geldiğinde orada herhangi bir şey bulamaz.Üstelik (kıyâmet günü)

yanıbaşında onun hesabını tam olarak gören Allah'ı bulur. Allah ise hesabı çok çabuk görendir." [9]

كرماذ اشتدت به الريح ... سورة إبراهيم الآية: 18

"Rablerini inkâr edenlerin (amellerinin) durumu, amelleri fırtınalı bir günde rüzgarın şiddetle savurduğu (hiçbir eseri kalmayan) küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şey, elde edemezler (kıyâmet günü amellerinden kendilerine fayda verecek hiçbir şey bulamazlar. Fırtına külü nasıl götürmüşse, küfür de amellerini boşa götürmüştür). Dosdoğru yoldan tamamen sapmak, işte budur." [10]

Bunun gibi açıklaması yukarıda geçen daha birçok âyet vardır.

[1] Kehf Sûresi: 2

[2] Haşr Sûresi: 7

[3] Nisâ Sûresi: 80

[4] Şûrâ Sûresi: 21

[5] Beyyine Sûresi: 5

[6] Zümer Sûresi: 11-15

[7] Nahl Sûresi: 97

[8] Furkan Sûresi: 23

[9] Nur Sûresi: 39

[10] Nahl Sûresi: 97